

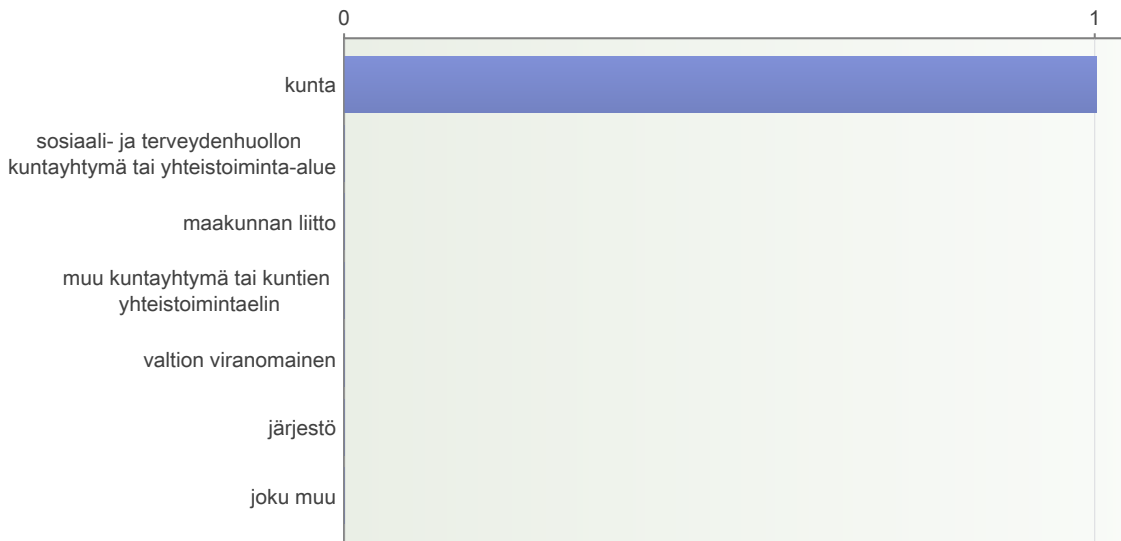
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Evijärven kunta	Pekka Suhonen	Kunnanjohtaja Teemu Kejonen, 06-2412 3202, teemu.kejonen@evijarvi.fi	7.11.2016	Kunnanvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon nykyistä kattavampi integraatio ja selkeämmät prosessit antavat oikein toteutettuna mahdollisuudet terveys- ja hyvinvointierojen tasaamiseen ja palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden parantamiseen. Toteutuksen onnistuminen riippuu päätettävästä valinnanvapausmallista sekä maakunnallisista ratkaisuista ja niiden onnistumisesta. Kilpailun lisääntyminen voi kasvattaa asiakkaiden valintamahdollisuuksia tiheään asutuilla seuduilla, mutta haja-asutusalueilla ja harvaan asutuissa kunnissa on aitona vaarana palveluiden saatavuuden heikentyminen. On tärkeää huolehtia siitä, että valinnanvapaus ei johda väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen. Lakiesityksissä olevaan malliin liittyy uhka palveluiden pirstoutumiseen eri tuottajien/toimijoiden vastuulle, mikä vaikeuttaisi integraatiota. Kun valinnanvapauteen liittyvästä kokonaisuudesta ei ole vielä tarkempaa tietoa, on integraation käytännön toteutumista vaikea arvioida. Valinnanvapauden osalta on syytä edetä vaiheistetusti.

Lähtökohtaisesti julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita ei pidä sotemuutoksen yhteydessä heikentää. Perustason palveluiden vahvistaminen ja niiden vaikuttavuuden parantaminen ovat olennainen keino terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi.

Palveluiden riittävä saatavuus ja saavutettavuus on varmistettava myös haja-asutusalueilla ja harvaan asutuissa kunnissa sekä maakuntien reuna-alueilla. Evijärven keskustasta on maakuntakeskukseen Seinäjoelle noin 85 kilometriä, Etelä-Pohjanmaan maakuntarajalta jo noin 100 kilometriä. Evijärven kunta painottaa, että perustason palveluiden saatavuus ja saavutettavuus tulee varmistaa Evijärvellä. Valinnanvapaus lupaa terminä paljon. Sen toteutuminen tulee varmistaa muutoksessa, niin että myös reuna-alueilla on saatavissa todellisuudessa riittävän tasapuoliset ja yhdenvertaiset lähipalvelut.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillinnälle keskeistä on tulevaisuuden ns. palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuuosuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkiseen palvelutarjontaan kuuluu. Jos maakuntien rahoituksen taso on oikeassa suhteessa palvelulupaukseen, on kustannuskehitystä mahdollista hillitä. Palvelulupauksesta säädetään järjestämislain 15 §:ssä. Tarkoituksenmukaista olisi, että palvelulupauksen antaa alueiden välisen tasapuolisuuden toteutumiseksi valtio, jonka tehtävänä on sote-palvelujen rahoitus. Maakunnalliseen palvelulupaukseen tulisi liittää maakunnallinen verotusoikeus. Hajautetussa itsehallinnollisessa päätöksenteossa pystytään vahvasti valtion ohjaamaa järjestelmää paremmin toteuttamaan kunkin alueen väestölle tarkoituksenmukaiset talouden sopeutustoimet.

Palvelulupauksen tulisi säästötavoite huomioiden olla skaalautuva. Oletettu perusura sisältää vuosittaisen inflaation 2 %. Tällainen pitkän aikavälin inflaatiotason mekaaninen sementointi säästötavoitteen vertailu-uraan voi johtaa siihen, että kustannusten kulmakertoimen loiventamisen sijasta joudutaan aidosti leikkaamaan kustannuksia kolmella miljardilla edellisvuosien tasosta. Maakuntarahoituksen mekaaniset lakiin sidotut ja ennakkoon lukkoon lyödyt leikkurit eivät ole toimiva ratkaisu. Julkisen talouden suunnitelman ja maakuntatalousohjelman yhteydessä voidaan vuosittain päättää olosuhteisiin sopeutetuista toimenpiteistä säästötavoitteen saavuttamiseksi.

Muutoksessa tulee varmistaa ja turvata kuntien taloudellisen asema. Kattavat laskelmat uuden kunnan talouden kestävytydestä puuttuvat uudistuksesta. Kokonaisuudessa laskennallisesti uusien kuntien vuosikate ei muutu mutta useiden kuntien talous tulee kärsimään heikentyneestä toiminnan ja investointien rahavirrasta ja kasvavasta velkaantuneisuudesta suhteessa heikentyvään taseeseen. Uudistuksen rakennejärjestelyt aiheuttavat kunnille kustannuspaineita siirtymävaiheessa ja kuntien investointimahdollisuuksien heikkeneminen vaikuttaa kielteisesti kokonaistalouden kehitykseen.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esitykseen sisältyy vakavia riskejä demokratian toteutumiselle. Maakunta- ja sote-uudistuksessa on huomioitava vahvasti kunnallinen itsehallinto sekä läheisyys- eli subsidiaariperiaate. EU:n artikloissa sekä perustuslaissa (§121) on määritelty vahva pohja paikalliselle itsehallinnolle. Paikallishallinto on tärkeää. Käytännössä läheisyysperiaate tarkoittaa, että palvelut tulee tuottaa ja päättää mahdollisimman lähellä kuntalaista. Kunnan asemaa ja kunnallista itsehallintoa sekä läheisyysperiaatetta tulee kunnioittaa uudistusta toteutettaessa. Päätöksenteossa on huomioitava vahvasti paikallinen näkemys. Asioista päättäminen ja palvelut tulee olla jatkossakin riittävän lähellä kuntalaisia.

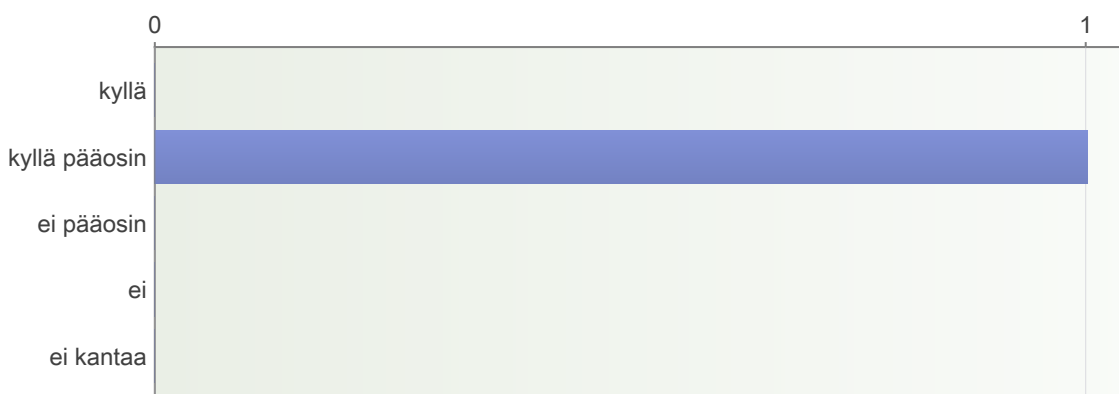
Maakunta- ja Sote-uudistus vaikuttaa vahvasti kuntien itsehallintoon. Se näyttää heikentävän paikallista demokratiaa. Uudistus näyttää johtavan kohti yhä vahvenevaa ja tiukenevaa valtion ohjausta, jossa keskittäminen on yhä vahvemmin vallalla. Samassa yhteydessä kavennetaan niin kuntien kuin maakuntienkin itsehallintoa. Päätösvalta keskittyy isompiin yksiköihin ja siirtyy yhä kauemmas peruskunnista, jolloin kuntien

itsehallinto rapistuu ja demokratia kapenee. Tämä edelleen vähentää osallisuutta, asukasaktiivisuutta ja kiinnostusta osallistua päätöksentekoon. Jatkossakin päätökset niin kunnissa kuin maakunnissa täytyy tehdä riittävän lähellä kuntalaisia.

Perustettaville maakunnilla ei esitysten mukaan tulisi verotusoikeutta. Maakuntien talous perustuisi näin ollen pääasiassa valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Maakuntien aito itsehallinto ei toteudu. Esitetystä maakuntamallista on erotettu järjestäjä ja tuottaja. Kun maakunnan palvelulaitokselle on tulossa myös viranomaistehtäviä, delegoinnin periaatteet palvelulaitoksen ja sen alaisten yhtiöiden viranomaistehtävien osalta tulee selvittää erityisesti demokratian toteutumisen osalta.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

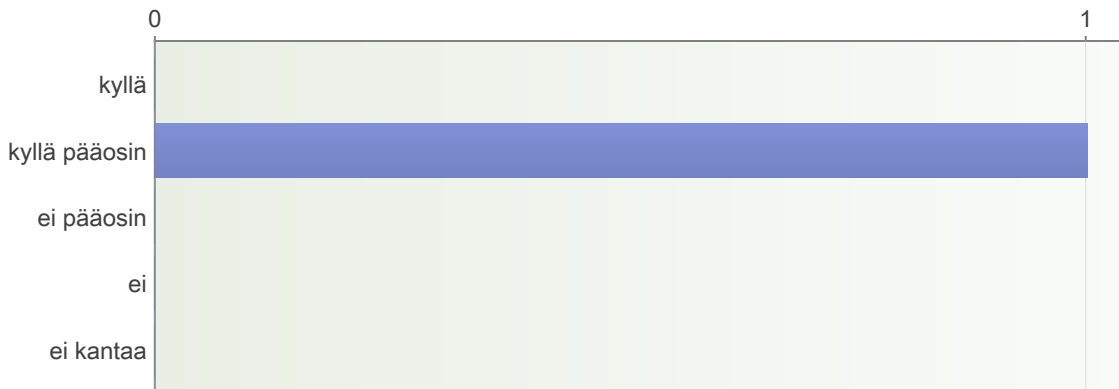

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lakiluonnoksen hallintoa ja johtamista, luottamushenkilöitä, päätöksentekoa, taloutta ja tarkastusta sekä toimintaa markkinoilla koskevat säännökset vastaavat pitkälti kuntalain sääntelytapaa ja antavat sinällään toimivan pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle. Palveluiden tuottamisen ja järjestämisen erottamiseen ehdotettu sääntely eri tason yhtiöittämisvelvoitteineen tulee kuitenkin asettamaan erittäin suuria vaatimuksia maakuntakonsernin ohjaukselle ja johtamiselle. Lausunnon antamisen näkökulmasta ongelmallista on myös se, että sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntalain 6 §:n maakunnan tehtäväalueita koskeva erityislainsäädäntö on vasta valmisteilla, eikä näiden sisällöstä ole vielä riittävästi tietoa. Maakuntalain tulee antaa mahdollisuudet kuntien ja maakunnan joustavaan yhteistoimintaan. Lakiin tarvitaan säännökset maakunnan ja kuntien välisestä sopimisesta ja tehtävien hoitamisesta yhteistyössä kuntalain tapaan. Kuntien ja maakuntien yhteistyölle ei saa olla lainsäädännöllisiä esteitä, vaan lakien tulee mahdollistaa paikallisesti ja alueellisesti erilaisia ratkaisuja. Maakuntalakiluonnoksen 15 §:ssä esitetään, että ”maakunnan ja sen alueen kuntien on neuvoteltava valtuustokausittain niiden tehtävien hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta”. Säännös on tärkeä, mutta on selvää, että neuvottelu kerran valtuustokaudessa ei riitä kuntien ja maakunnan sujuvaan yhteistyöhön ja riittävään vuorovaikutukseen puhumattakaan mahdollisista maakunnan ja kunnan sopimuksista tuotannon ja järjestämisvastuun siirtämisen osalta. Maakunnan ja kuntien on toimittava tiiviissä ja sujuvassa yhteistyössä sekä aktiivisessa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikkiaan maakuntien erilaisuuden takia on tärkeää, että palveluiden organisointi mahdollistetaan alueelliset olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tarvitaan tilaa joustaville yhteistoimintamuodoille palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä. Organisoinnin vapaus on tärkeää myös perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnille säädettyjen tehtävien sisältö tullaan määrittelemään kutakin tehtävää koskevassa erityislainsäädännössä, joka on vasta valmisteilla. Maakunnan ja kuntien (erityisesti suurten kaupunkien) suhdetta ja toimivallanjakoa on vielä vaikea hahmottaa varsinkin elinvoimatehtävien osalta. Jatkovalmistelussa on syytä kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että erityislainsäädännössä määritellään maakunnalle siirrettävät tehtävät siten, että ne eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa. Maakunnan palvelulaitoksen asemaa ja roolia on tarkasteltava kriittisesti osana uudistuksen kokonaisuutta järjestäjän ja tuottajan erottamisessa mm. päällekkäisen byrokratian, toimivallan määrittymisen ja demokratian toteutumisen osalta. Toimivaltarajojen tulee olla selkeitä. Samalla on luonnollisesti tärkeää, että tehtävien järjestämisestä, tuotannosta ja yhteistyöstä voidaan sopia joustavasti kuntien ja maakuntien kesken. Sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on jatkossa sekä kuntien että maakuntien vastuulla. Kuntien roolia ja vastuuta kuvataan sotejärjestämislain 7 §:ssä. On oleellista, että kunnat ja maakunnat seuraavat yhteistyössä asukkaitensa hyvinvoinnin kehittymistä ja myös keräävät sitä koskevia tietoja säännöllisesti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen on oltava tarjolla riittävä kannustin. Maakunnille siirtyvä pelastustoimen järjestäminen ja tuottaminen on ehdottomasti hoidettava 18 maakunnallisen pelastuslaitoksen ratkaisuna. Se mahdollistaa pelastustoimen saumattoman kytkemisen muuhun maakunnan tehtäväkenttään mutta ei estä sinänsä järkevää yhteistoimintaa esim. ensihoidossa sote-yhteistyöaluiden kesken. Kuraattoripalveluiden osalta kuntien tulee itse voida päättää toteutetaanko ne kunnallisesti vai maakunnallisesti.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalakiluonnos vastaa pitkälti kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet. Kuntien ja kuntalaisen kannalta riskinä on demokratian kaventuminen; päätöksenteon siirtyminen yhä kauemmas asukkaista. Ihminen tulee nostaa palvelutuotannon keskiöön. Palvelujen käyttäjät on otettava mukaan jo palvelujen suunnitteluvaiheessa. Kunnissa jo nyt kehitetyt hyvät käytännöt osallisuuden edistämiseen, kuten asiakasraadit ym. on otettava laajasti käyttöön ja uusia palautekanavia tulee kehittää. Niistä on tuotettava avointa tietoa päätöksentekijöiden käyttöön. Eri toimintayksiköiden palautteenantokäytäntöjä on kehitettävä ja saatu palaute on hyödynnettävä järjestelmällisesti toiminnan kehittämisessä. Myös kansalaisjärjestöt on otettava mukaan tiiviiseen yhteistyöhön päätöksenteossa. Nuoriso-, ikä- ja vammaisneuvostojen toimintatavoista lakiehdotuksessa mainitaan ainoastaan kokoukset. Käytännön toimintamuotoja on runsaammin, aina ohjatuista kävelykierroksista tutustumiskäynneistä ja raadeista sähköiseen vuorovaikutukseen verkossa. Toimiva suora osallistuminen edellyttää laadukasta viestintää. Lakiehdotuksessa (28§) viestintää on käsitelty asiantuntevasti. Lakiehdotus painottaa viestinnän aktiivisuutta, monikanavaisuutta, riittävyttä ja oikea-aikaisuutta. Viestintä todetaan luottamuksen vahvistajaksi. Laissa on syytä mainita palaute osallistujille; mihin osapuolet vaikuttivat ja mihin eivät sekä perustelut. Luottamuksen vahvistaminen on suoran osallistumisen ydintavoite. Lakiehdotuksessa korostetaan esimerkiksi yhtiöiden osakassopimukseen kuuluvaa toiminnan läpinäkyvyyttä ja tiedonantovelvollisuutta.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

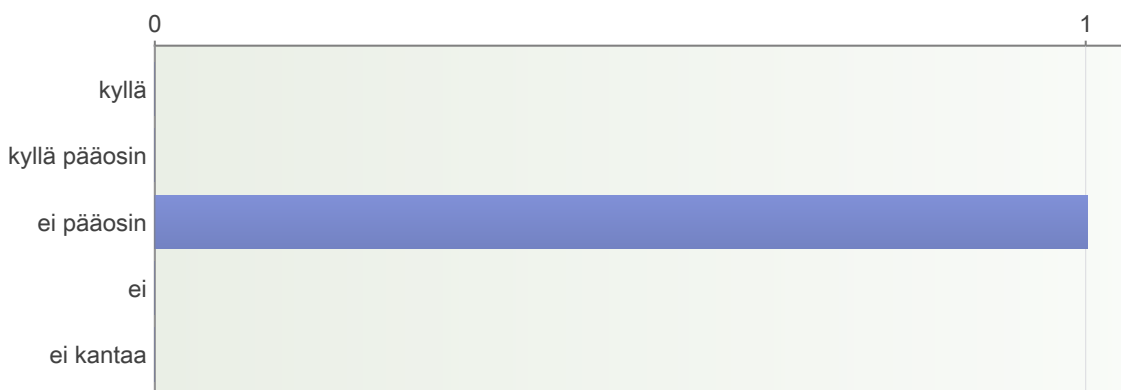

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännöksiä maakunnan palvelulaitoksesta tulee tarkastella uudelleen. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulisi olla suuremmat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategisiin linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. Demokratian toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveyden huollon järjestämiseen. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa toisaalta hallinnon päällekkäisyyttä ja toisaalta asiantuntemuksen liiallista painottumista operatiiviselle puolelle. Palvelulaitosta koskevien ehdotusten taustalla on tarve tehdä palvelutuotannon talous ja kustannusrakenne läpinäkyväksi. Sama tavoite voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden eriyttämistä ja kustannusten läpinäkyvyyttä siten, että niitä voidaan vertailla muiden palvelutuottajien kustannusrakenteisiin.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Tämä on välttämätöntä maakuntien itsehallinnon toteutumisen kannalta. Yleiskatteellisuudesta tulee pitää kiinni, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä että monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja. Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanaotto-oikeuden rajoittamisesta ovat liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita.

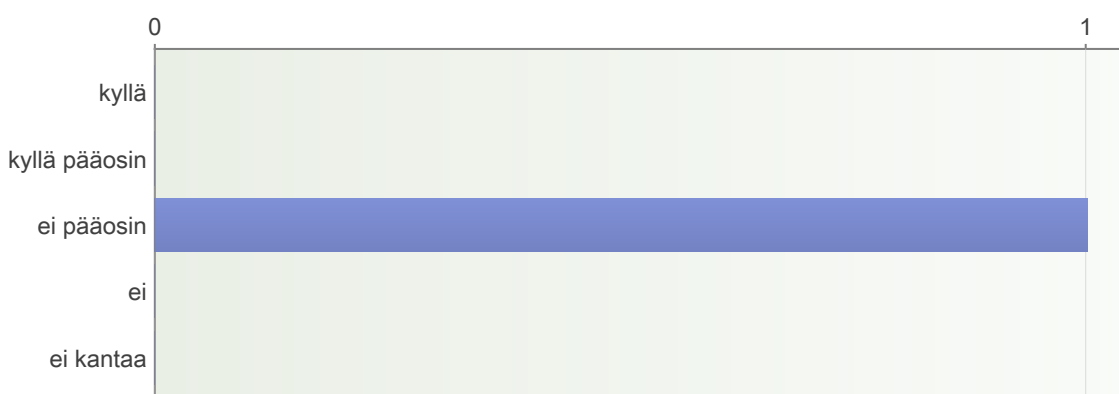
11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset (124 § – 135 §) valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Itsehallinnollisten maakuntien tukipalvelujen järjestäminen tulee olla maakuntien päätettävissä. Maakunnilla olisi yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, mutta vain rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa niiden sisältöön. Tällainen velvollisuus sotii maakunnallisen itsehallinnon periaatetta vastaan. Sinänsä tarpeelliset kriteerit yhtenäiselle palveluarkkitehtuurille ja tietotuotannolle voidaan luoda lakiin perustuvilla standardeilla. Tukipalveluissa toimii tälläkin hetkellä paljon valtakunnallisia ja alueellisia yhtiöitä, joiden osaaminen riittää tuottamaan palvelut julkisille organisaatioille. Lakiluonnoksessa ei ole arvioitu uusien palvelukeskusten perustamiseen, investointeihin, järjestelmiin sekä henkilöstö- ja muihin menoihin liittyviä kustannuksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

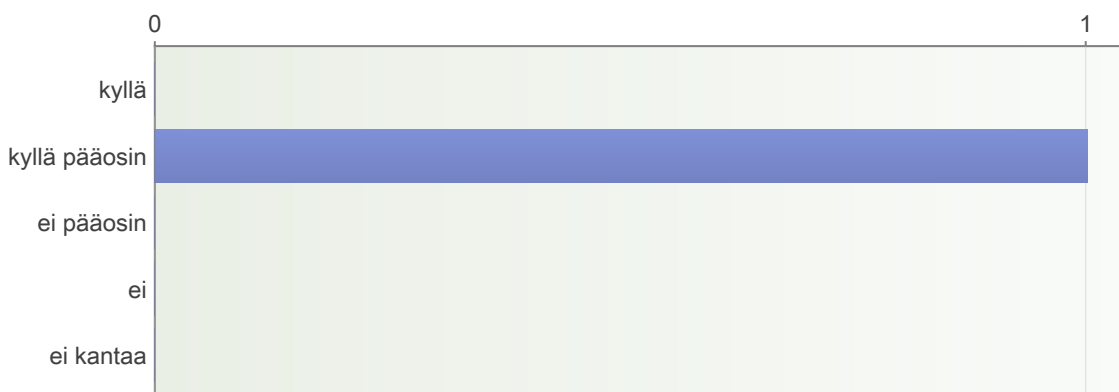
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lähtökohtaisesti pykälällä on tarkoitus turvata palveluiden läheisyyttä, mutta se mahdollistaa myös erittäin pitkälle viedyn palveluiden keskittämisen väliin kriteereihin perustuen. Käytännössä pykälän loppuosan ilmaisu kumoaa pykälän alkuosassa annetun lupauksen tarpeisiin perustuvasta ja lähellä asiakasta tuotettavasta palvelusta ja näin ollen mahdollistaa taloudellisiin perusteisiin sekä tarkoituksenmukaisuusperusteisiin pohjautuvan palvelujen keskittämisen. Peruspalvelujen osalta tämä ei ole hyväksyttävää. Maakunnan

asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta on myös olennaista valinnanvapausmallin toteuttamistapa, jota ei tässä yhteydessä valitettavasti voida arvioida. Asiakkaan näkökulmasta tämän pykälän sisältö on yksi uudistuksen keskeisimpiä ja kuvaa koko lakipaketin perusajattelua. Sote-järjestämislain 11 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon laajan ympärivuorokautisen päivystyksen palveluista vastaisi 12 maakuntaa. Viitaten lain perusteisiin on johdonmukaista ja perusteltua, että yksi näistä ”laajasta päivystyksestä” vastuussa olevista maakunnista on hallituksen jo tekemien linjausten mukaisesti Etelä-Pohjanmaa. Muutoksessa tulee varmistaa palveluiden läheisyys, saatavuus ja saavutettavuus myös haja-asutusalueilla ja harvaan asutuissa kunnissa erityisesti peruspalveluiden osalta. Muutos ei saa johtaa palveluiden liialliseen keskittämiseen ja loitontumiseen yhä kauemmas palveluita tarvitsevista kuntalaisista. Muutoksessa tulee varmistaa että maakunnan kaikilla asukkailla on saatavilla ja saavutettavissa riittävät palvelut. Etäisyydet ja kulkuyhteydet on huomioitava osana palveluiden todellista saavutettavuutta.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

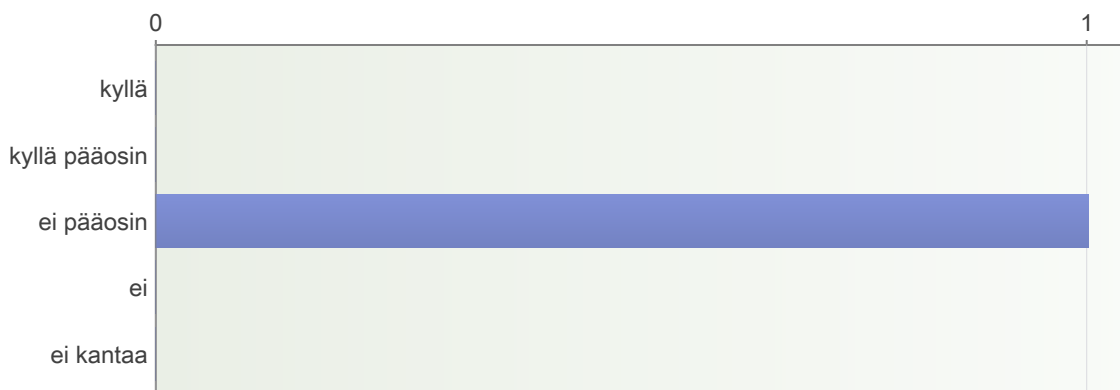

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- On perusteltua, että yhteistyöalueen maakuntien keskenään solmima yhteistyösopimus on sopimusosapuolia sitova. Valtiolle annettu toimivalta päättää yhteistyösopimuksesta lakiluonnoksen 18 §:n mukaisesti sen sijaan on arvioitava kriittisesti. Valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toiminta ja päätöksentekoa ovat maakunnan itsehallinnon näkökulmasta ongelmallisia.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

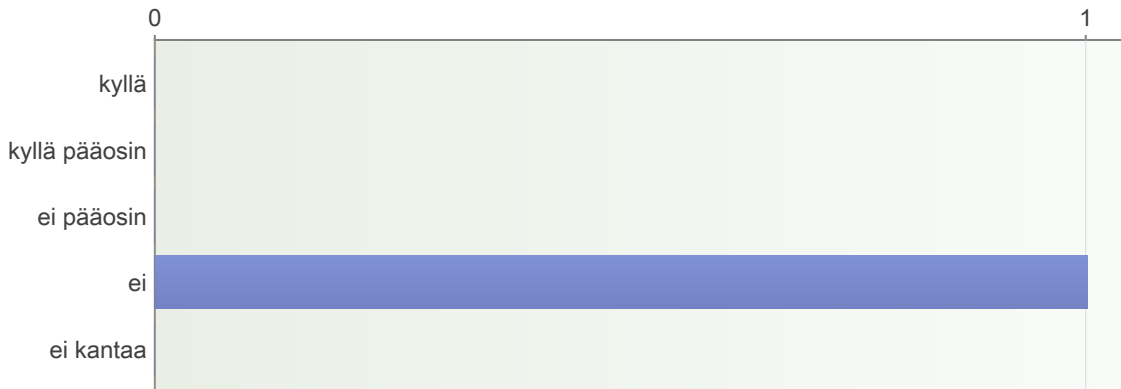

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tulee asiakaslähtöisen integraation toteutua peruspalveluiden ja erityispalveluiden (vertikaalinen integraatio) sekä sote- peruspalveluiden (horisontaalinen integraatio) ja maakunnan vastuulla olevien sotepalveluiden ja myös pääosin kuntien vastuulle jäävien hyvinvointipalveluiden välillä. Asiakaslähtöinen integraatio ei toteudu lakiesityksessä. Uudistuksen kokonaisuuteen liittyvät valinnanvapaus, monituottajamalli ja yhtiöittämisvelvoite vaarantavat integraation ja edellyttävät maakunnalta sellaista järjestämisosaamista, josta ei ole aiempaa kokemusta. Palveluiden ohjaus muuttuu ehdotetussa järjestelmässä olennaisesti verrattuna nykyiseen. Valtion ohjaus suhteessa maakuntiin olisi tiukkaa hallinnollista ohjausta. Maakuntien toteuttamassa palveluiden tuotantoa koskevassa ohjauksessa siirrytään perinteisestä hallinnollisesta ohjauksesta omistajaohjaukseen, sopimusohjaukseen ja markkinaohjaukseen. Integraation toteuttaminen tällaisessa kokonaisuudessa on erittäin vaikeaa ja hallinnollisesti työlästä. Toisaalta integraation toteutuminen on käytännössä täysin riippuvainen ohjauksen onnistumisesta. Lakiluonnoksissa ja perusteluissa ei ole kyetty riittävästi avaamaan ohjausjärjestelmän kokonaisuutta suhteessa integraatiotavoitteeseen. Sopimus on maakuntia yhteistyöhön velvoittava, mikä sinänsä on uudistuksen näkökulmasta perusteltua. Erityisen ongelmallista on, että luonnos laista valinnanvapaudeksi ei valmistunut samanaikaisesti järjestämislain kanssa. Tämä vaikuttaa olennaisesti annettavaan arvioon järjestämislaista.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

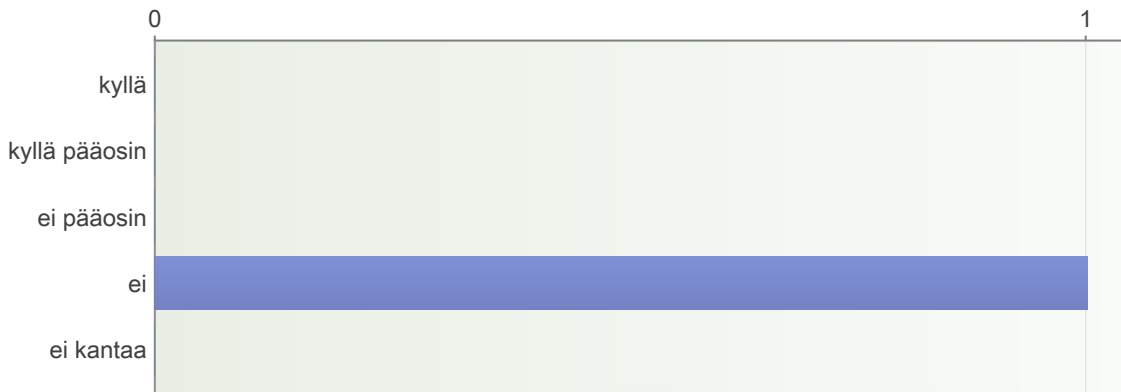

Avoimet vastaukset: ei

- Yksi uudistuksen perustavoitteista on itsehallinnollisten maakuntien muodostuminen. Valtion ohjauksen rooli suhteessa itsehallintoon tulisi tällöin jäädä mahdollisimman vähäiseksi. Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategisiin tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta kansallisen strategian näkökulmasta merkittäviin kohteisiin. Valtakunnalliset ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle asetettavat sosiaali- ja terveydenhuollon strategiset tavoitteet sekä ministeriön ja maakuntien neuvottelumenettely ovat riittäviä ohjausvälineitä. Valtiolla ei tule olla interventio-oikeutta maakuntien operatiiviseen toimintaan. Lakiehdotuksessa esitetyn vahvan valtionohjauksen vaikutusta keskeiseen kustannusten kasvun hillinnän tavoitteeseen on vaikea arvioida. Paikallinen ja alueellinen itsehallinto on todettu myös kansainvälisessä vertailussa tuottavan laadukkaita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja kohtuullisin kustannuksin ja hyvälaatuisina. Valtion ohjauksen toteutus nyt esitetyllä tavalla lisäisi merkittävästi ohjaustehtäviin suunnattavia resursseja ja osaamista. Yksityiskohtainen kansallinen ohjaus saattaa heikentää myös asukkaiden tarpeista lähtevien uusien innovaatioiden kehittämistä.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

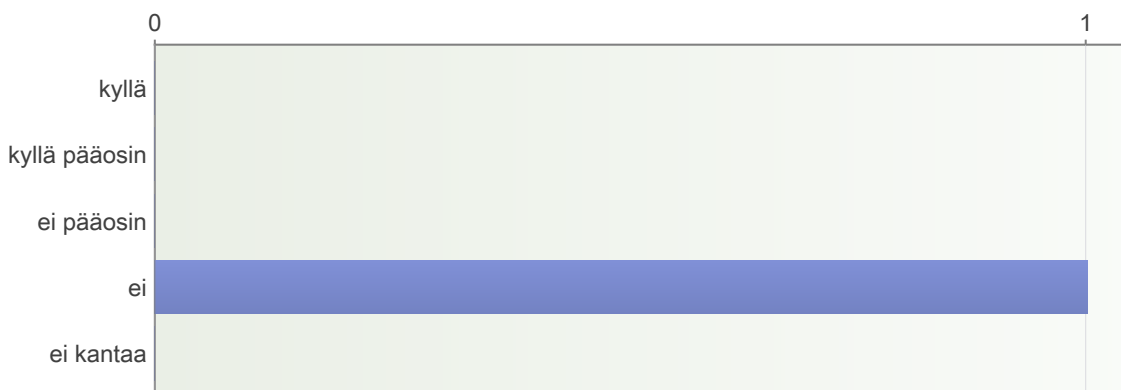

Avoimet vastaukset: ei

- Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventaisi maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta maakunnan erityispiirteet huomioiden. Järjestely synnyttäisi tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia sekä heikentäisi maakunnan ja tätä kautta koko kansallisen ohjausjärjestelmän kykyä palvelutuotannon ohjaukseen. Lisäksi tulee huomioida, että maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia. Ehdotuksen mukaista järjestelyä arvioitaessa on huomattava, että useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Erottamisella ei myöskään ole saavutettu tavoiteltuja kustannussäästöjä. Maakunnan vastuulla olevan palvelutuotannon kaavamaiselle hallinnolliselle eriyttämiselle lakiluonnoksen mukaisella tavalla ei ole esitetty selkeää syytä eikä vakuuttavia perusteluita. Maakunnan palvelulaitosta koskevat säännökset tulisi poistaa.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Kun valinnanvapautta säätelevä normisto ei valmistunut samanaikaisesti järjestämislain kanssa, vaikeuttaa se olennaisesti kokonaisuuden arviointia. Valinnanvapauden sääntelyssä on kiinnitettävä erityistä huomiota palveluketjujen toimivuuteen ja tapaan järjestää julkisen vallan käyttö. Yhtiöittämisvelvoitetta tulee myös arvioida kriittisesti Euroopan Unionin lainsäädännön suhteen.

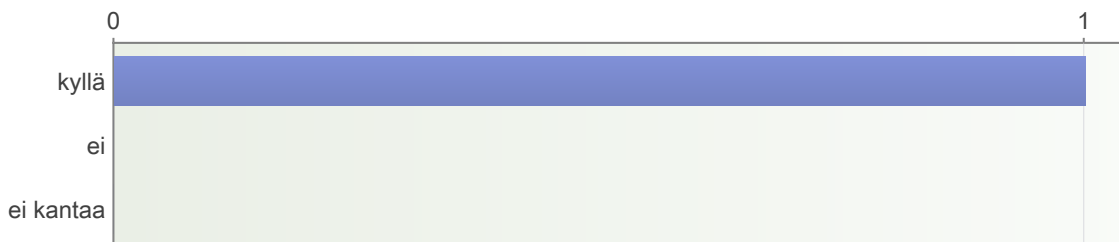
18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Yksi keskeisimmistä perusteista koko sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen käynnistämiseksi on ollut huoli siitä, että palveluja ei pystytä tuottamaan yhdenvertaisesti koko maassa. Erityisesti pienten kuntien edellytykset on monissa THL:n selvityksissä arvioitu heikoiksi. Samalla on korostettu isojen yksikköjen kykyä tuottaa palvelut tasavertaisesti kaikille. Nyt käsittelyssä oleva lakiluonnos sisältää esitykset järjestelmästä, josta muodostuisi monitoimijainen, vaikeasti ymmärrettävä, hallinnollisesti raskas, ohjauksellisesti vähintäänkin haastava ja monilta osiltaan monimutkainen. Perusteluja palvelujen entistä paremmalle toteutumiseksi yhdenvertaisuuden näkökulmasta on esitetystä mallista vaikea löytää, vaikka se on ollut yksi uudistusta liikkeelle paneva voima yhdessä vertikaalisen integraation tavoitteen kanssa.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

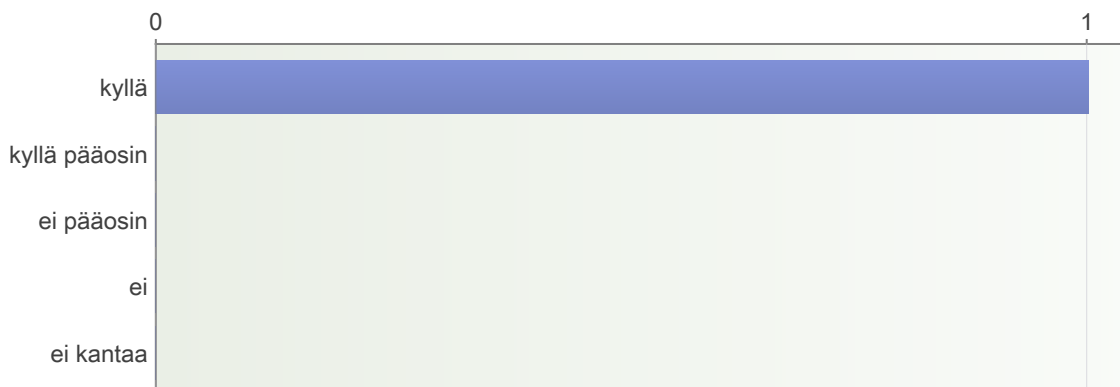

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Väli aikaishallinnon sääntelyä sen merkittävien tehtävien vuoksi tulee selkeyttää. Lainsäädäntöä tulisi täsmentää mm. siltä osin, miten väli aikaishallinnon päätösten valmistelu ja täytäntöönpano käytännössä hoidetaan esimerkiksi tukeutuen soveltuvin osin kuntalakiin ja nykyisten maakuntien liittojen hallinto- ym. sääntöihin. Pienten ja keskisuurten kuntien mahdollisuus vaikuttaa lopputulokseen on varmistettava

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

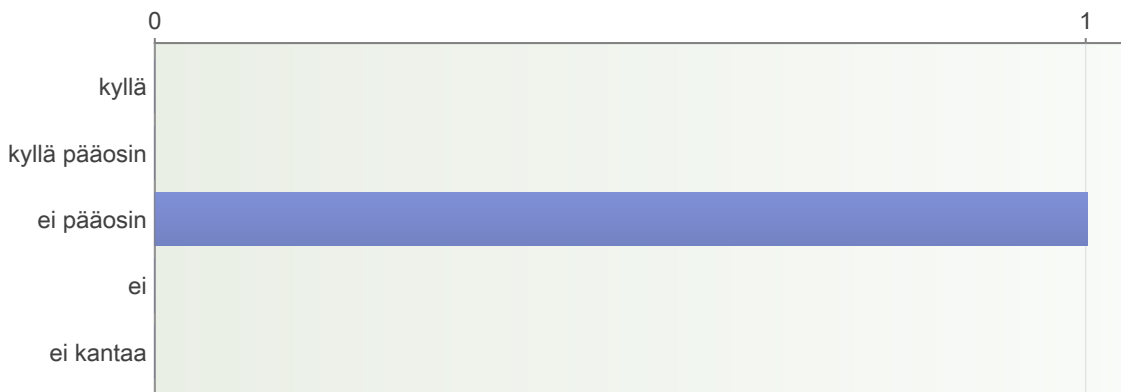

Avoimet vastaukset: kyllä

- Henkilöstön siirtyminen maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksella on järkevä ja perusteltu toimintamalli, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy mainituista yksiköistä maakunnille ja ko. yksiköt lopettavat toimintansa. Erytystä huomiota tulee kiinnittää kansallisten tukipalveluja tuottavien palvelukeskusten muodostamiseen sekä henkilöstön asemaan ja siirtymiseen. Tukipalveluhenkilöstön osalta on aiheellista tarkentaa tapahtuuko siirtyminen myös kuntien yhtiömuotoisesta toiminnasta samalla periaatteella (mikäli henkilön tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tai pelastustoimen tukitehtäviä). Kansallisten palvelukeskusten vaikutus kuntien ja maakunnan toimintaan ja kehittymiseen on merkittävä. Palvelukeskusratkaisussa niiden toiminnan maakunnallisuus ja sijoittuminen on selvitettävä.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ks. vastaus kysymykseen 22.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

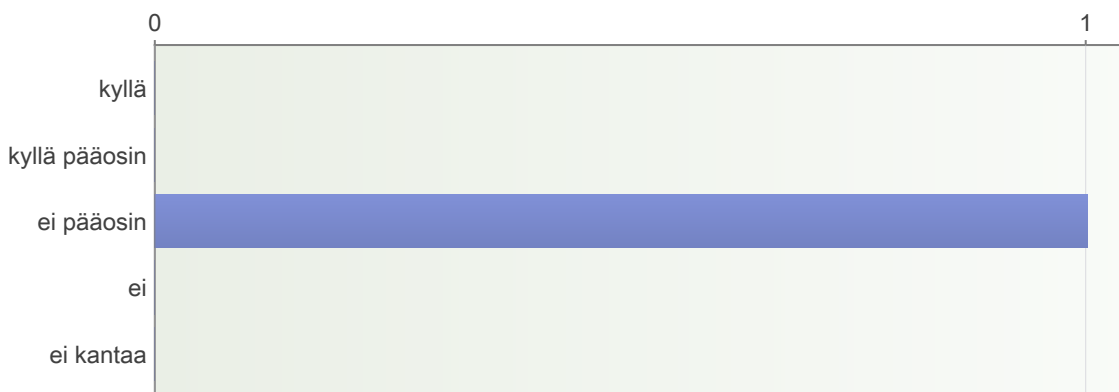
- Sote-kiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee uudelleenjärjestelyssä kohdentaa pääosin sille osapuolelle (maakunta / perustettava maakuntien toimitilayhtiö), joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötarpeeseen. Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyltä pohjalta, on varmistettava, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Tämän takia mm. siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3 + 1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin. Myös siirtymäkauden jälkeen laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittaviksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistöpidon, investointien riskittömän toteuttamisen sekä omaisuuden arvon säilyttämisen.

Uudistukseen liittyvillä omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen ja toimintojen järjestämisestä ja rahoittamisesta. Siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei saa aiheutua kunnille taloudellisia rasitteita. Mahdolliset

omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa. Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta. Kiinteistöistä aiheutuvat taloudelliset riskit tulee hajauttaa kuntien, maakuntien ja valtion vastuulle. Lakiluonnosten sisältämän valtakunnallisen tilahallintayksikön perustaminen maakuntien pakkoyhtiöksi ja sen omistus pohjan määräytyminen maakuntien väestöpohjien, mutta ei siirtyvän omaisuuden arvon mukaan, ei ole oikeudenmukainen.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Koska uudistuksen reunaehdoksi on asetettu, ettei tuloveroprosentti uudistuksen vuoksi saa nousta, kaikkien kuntien tuloveroprosenttia ehdotetaan alennettavaksi tasasuuruisesti 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019. Tämä tuloveroprosentin alennus on mitoitettu kunnilta maakunnille siirtyvien tehtävien valtakunnallisten kustannusten perusteella. Kunnat eivät ehdotuksen mukaan saisi vuonna 2019 päättää tuloveroprosentin nostamisesta, vaikka tarve tähän perustuisi muihin syihin kuin maakuntauudistukseen. Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan on perustuslain mukaisen kunnallisen itsehallinnon keskeisimpiä ominaisuuksia. Evijärven kunta vastustaa, että maakuntauudistuksessa puututtaisiin kunnan itsehallintoon ja oikeuteen päättää tuloveroprosentistaan. Kuntien verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Kuntasektorin erinomainen luottoluokitus perustuu pitkälti juuri verotusoikeuteen, mikä ilmenee myös luottoluokittajien arvioista.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämis lain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

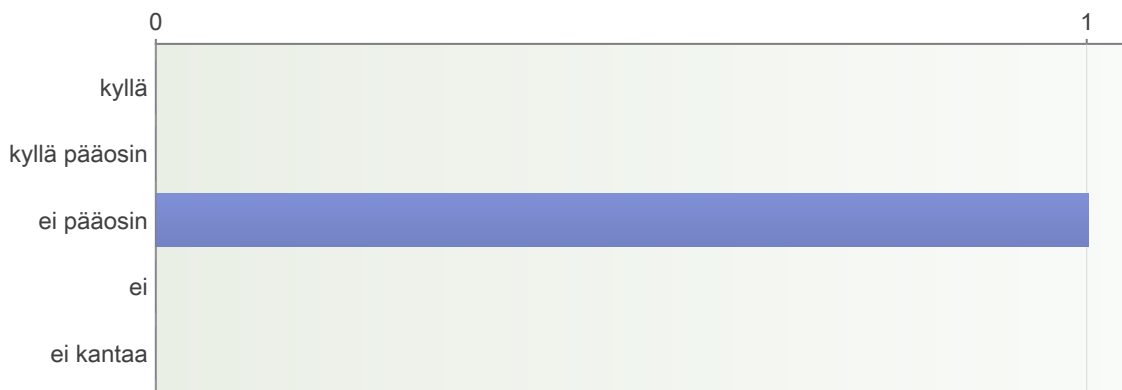
- Sote- ja maakuntauudistus on merkittävän laaja ja vaativa kokonaisuus. Suurin osa uudistuksen toimeenpanosta tapahtuu vasta vuoden 2019 jälkeen. Toimeenpanolle ja myös yhtiöittämiselle on varattava pidempi ja joustavampi siirtymäaika kuin kaksi vuotta, esimerkiksi vuoden 2022 loppuun.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

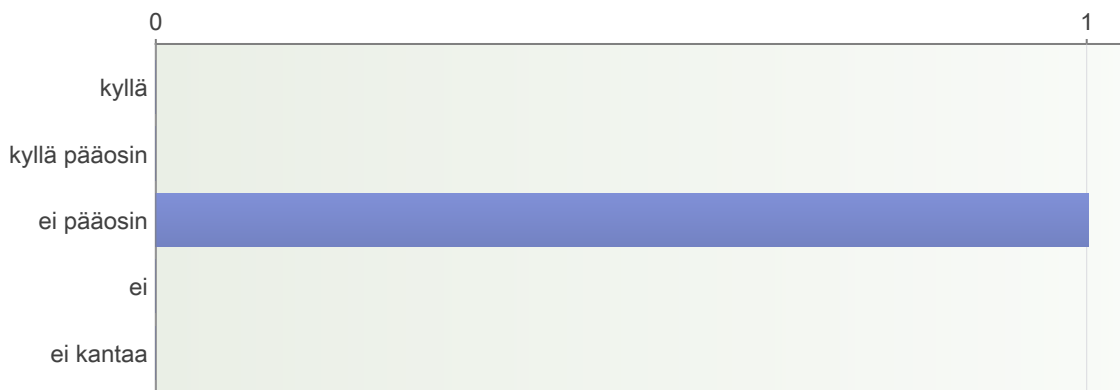

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Uudistuksessa tulee huomioida paremmin maakuntien itsehallinto. Itsehallinnon kannalta on erittäin ongelmallista, että ne ovat lähes täydellisesti valtionrahoituksen varassa, mikä osaltaan johtaa maakunnat tiukkaan ja yksityiskohtaiseen valtionohjaukseen. Maakunnille tulee turvata aito itsehallinto, mikä edellyttää maakuntien verotusoikeuden toteuttamista uudistuksen myöhemmässä vaiheessa sekä valtionohjauksen kaventamista.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

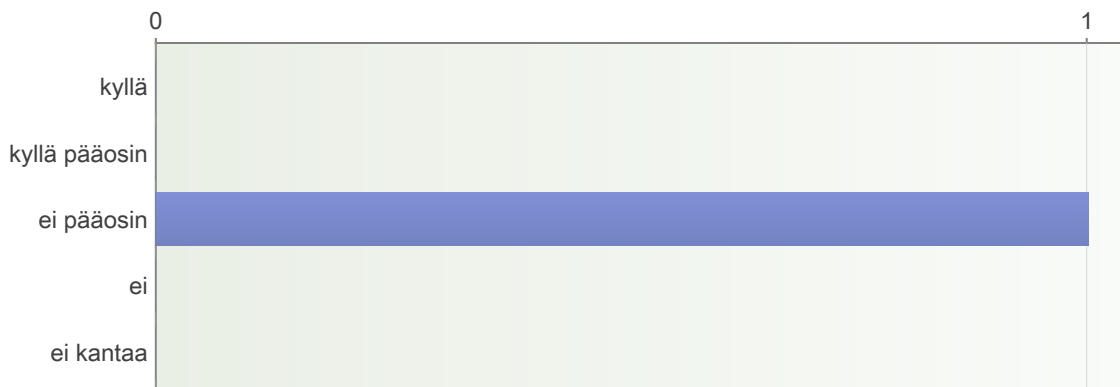

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Tämän periaatteen kanssa ovat ristiriidassa maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5–1,0 %).

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

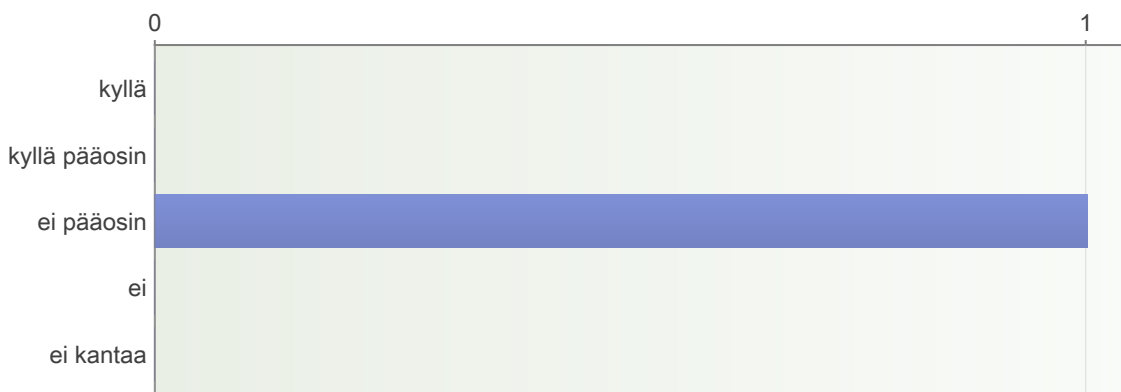

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kriteerit sopivat yleiskatteellisen maakuntien rahoituksen jakamiseen niiden tehtävien osalta, jotka nyt lausuttavaan lakiesitykseen sisältyvät. Rahoitusmallin rakenteen kokonaisvaltaista arviointia hankaloittaa se, että päätökset valinnanvapauden toteuttamisesta ja monikanavarahoituksen purkamisesta ovat vielä auki. Valinnanvapauden ja monikanavarahoituksen muutosten jälkeen on mahdollista arvioida mikä ja miten rahoitus on järjestettävä, jotta mahdollisuus tasa-arvoisten palveluiden järjestämiseen toteutuu. Uuden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiskertoimen merkitys on hyvin pieni kokonaisuuden osanen.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Riskinä on, että siirtymäaika on liian lyhyt tarveperusteiseen rahoitukseen siirtymiselle. Asiaa tulee arvioida vuosien 2019–2021 kokemusten perusteella ja päättää vasta tuolloin tarveperusteiseen rahoitukseen siirtymisestä.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessi vastaavat pääosin kuntarakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa. Maakuntien arviointimenettelyyn perustuva maakuntajaon muuttaminen vastoin maakuntien tahtoa vaikuttaa kohtuuttomalta, sillä maakunnilla tulisi jo lähtökohtaisesti olla taloudelliset edellytykset selvittää tehtävistään. Arviointimenettelyn käynnistymisen edellytyksenä olevat kriteerit ovat maakuntien näkökulmasta tiukat. Valtionrahoituksesta rahoituksensa saavat maakunnat voivat niiden perusteella varsin vähäisin perustein ajautua arviointimenettelyyn ja sitä kautta pakkoliitoksiin.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Uusi maakuntajako ei saa aiheuttaa rasitteita, rajoitteita tai esteitä kuntien ja uusien maakuntien väliselle yhteistyölle ja toiminnoille. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan maakunnalla tulee olla toimivat yhteydet ja yhteistyökuviot kaikkiin ympäröiviin maakuntiin ja niiden reunakuntiin. Evijärven kunnalle on erittäin tärkeää, että maakuntarajan ylittävä yhteistyö on mahdollista jatkossakin ja se toimii sujuvasti.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

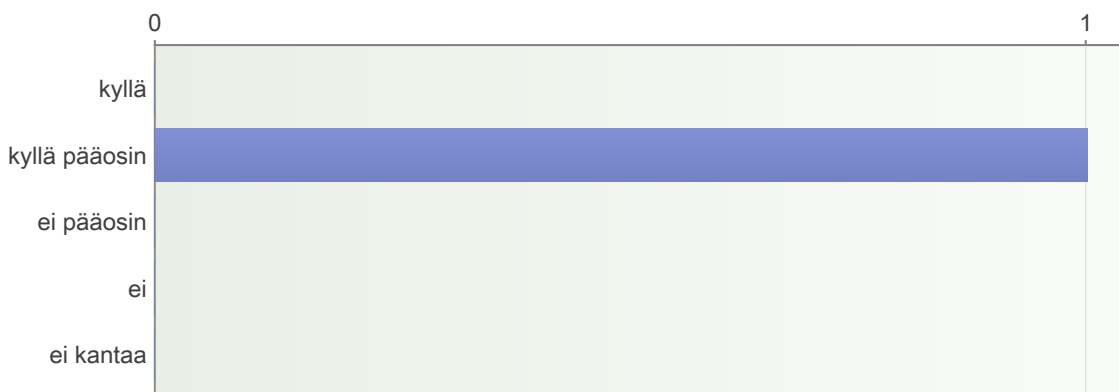

Avoimet vastaukset: kyllä

- Kuntien valtionosuusjärjestelmään sisältyvät tasausmekanismit rajoittavat riittävästi uudistuksesta kuntiin aiheutuvia talouden muutoksia. Olennaista on, että lopulliset tasauslaskelmat tehdään jälkepäin uudistuksen voimaantulo hetken kustannus-, tulo- ja järjestelmätiedoilla. Tasausjärjestelyn mukaan muutokset tulevat olemaan maltilliset. Kuntien tilanteet voivat kuitenkin syystä tai toisesta olla erilaisia. Kunnan – ja alueiden – taloutta, elinvoimaa ja tulevaisuutta tulisikin tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta. Tässä vaiheessa kyse on kuitenkin kuntien valtionosuusjärjestelmän sopeuttamisesta maakuntauudistukseen. Tästä syystä kuntien valtionosuusjärjestelmästä on tulossa erittäin vaikeasti hahmotettava. Uuden järjestelmän valmistelu tulee aloittaa heti. Kunnan taloutta tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta, jotta saadaan kattavampi kuva tulevaisuuden kunnan talouden selviytymisen edellytyksistä.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

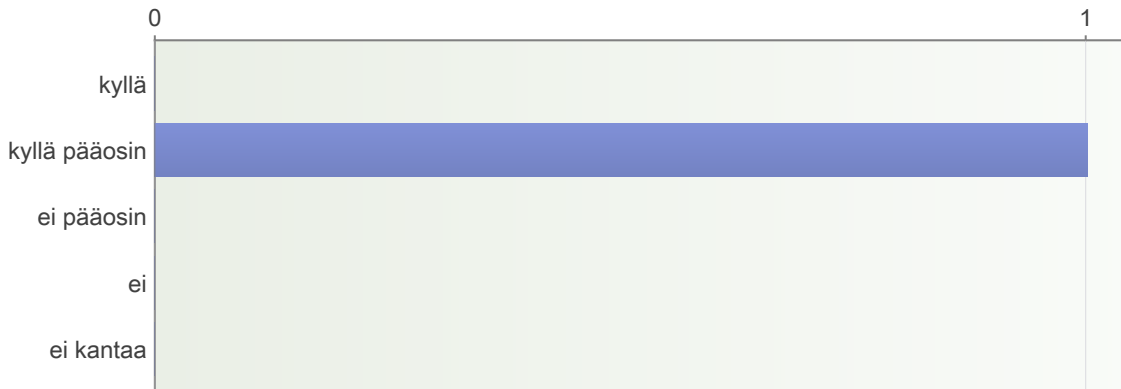
- Valtionosuusjärjestelmän tarkoitus muuttuu merkittävästi uudistuksessa. Tärkeimmäksi tavoitteeksi uudistuksen jälkeen tulee maakuntauudistuksesta aiheutuvien kuntiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten tasaaminen. Näin ollen valtionosuusjärjestelmään sisältyvillä yksittäisillä kriteereillä ei ole ennen seuraavaa järjestelmän kokonaisuudistusta vastaavaa merkitystä kokonaisuuteen kuin nykyjärjestelmässä. Tulevalla rahoitusmallilla ja valtionosuusjärjestelmän muutoksilla on ratkaiseva merkitys kuntien tuleviin toimintamahdollisuuksiin. Koska kunnat huolehtivat jatkossakin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohella laajasti eri tehtävistä (opetus ja sivistys, kulttuuri, nuorisotoimi ja liikunta, maankäyttö ja kaavoitus, elinkeino), on niiden hoitamisen edellytykset turvattava kannustavan ja toimivan rahoitusratkaisun avulla. Myös perustuslain rahoitusperiaate edellyttää, että kunnille turvataan riittävät voimavarat niille jäävien tehtävien hoitamiseksi.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Paikallis- tai aluehallinnolla tulee olla vähintäänkin osittainen ja mieluummin pääosin omaan verotusoikeuteen perustuva verorahoitus. Maakuntien verotusoikeus lisäisi päätöksenteon vastuunkantoa ja läpinäkyvyyttä. Lakiesitys perustuu siihen, että rahoitus maakuntien toimintaan kerätään kokonaisuudessaan valtion verotuksen kautta. Tämä lähtökohta on ongelmallinen sekä maakuntien itsehallinnon että järjestelmän kannustimien näkökulmasta. Verotusoikeus vahvistaisi maakunnan itsehallintoa sekä toisi maakunnille kannustimen pitää toimintansa tehokkaana. Alueen päättäjät olisivat vastuussa oman alueensa asukkaille, jolloin oman alueen verotus pyritään pitämään kilpailukykyisenä.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Lakiesitysten mukaan perustettavien maakuntien henkilöstöön ehdotetaan sovellettavaksi kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädäntöä, joka muuttuu koskemaan myös maakuntia. Muun muassa yhteistoiminnan ja viranhaltijan palvelussuhteen ehtojen osalta säätelyn taso pysyy siis samana. Ehdotus on kannatettava.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien ja maakuntien palvelulaitoksen eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kuntien eläkevakuutusta (Keva). Konsernin yritykset voivat vakuuttaa Kevassa. Ehdotus on kannatettava.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sote-palveluiden keskittäminen voi johtaa osaamisen ja työpaikkojen poistumiseen kunnasta ja lähialueelta. Työpaikkojen vähenemisen lisäksi palveluiden heikkeneminen voi vaikuttaa ihmisten ja yritysten sijoittumiseen ja viihtymiseen. Nämä puolestaan vaikuttavat haitallisesti kunnan elinvoiman edistämiseen.

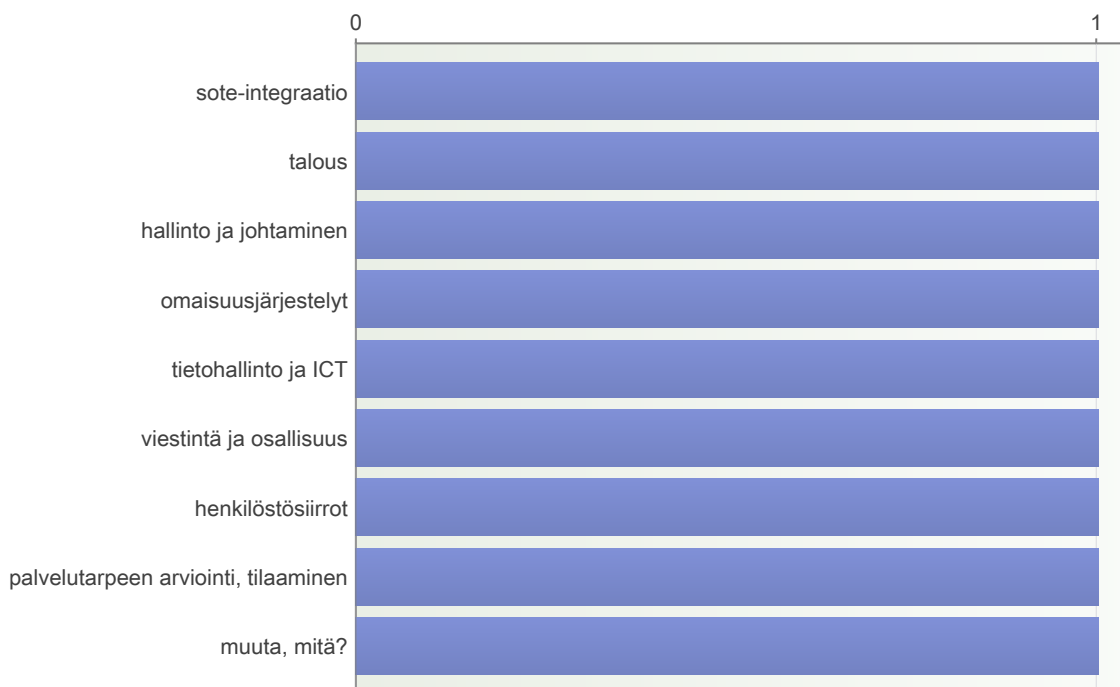
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnallisen itsehallinnon tapaan myös maakunnallinen itsehallinto on huomioitava riittävän vahvasti muutosta toteutettaessa. Maakuntien edellytykset selvitä niille laissa määrätyistä tehtävistä ja velvoitteista eivät vaikuta erityisen hyviltä. Lakisääteisten tehtävien hoitoa vaikeuttavat huomattavat säästötavoitteet (3 mrd euroa), maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja niihin liittyvät maakuntien arviointimenettelyn kriteerit, verotusoikeuden puuttuminen ja rajoitetut lainanotto-mahdollisuudet, palveluiden tuottamiselle asetettavat rajoitteet, tiukka valtionohjaus sekä uudistuksen toimeenpanoon liittyvät kustannukset, joihin ei ole osoitettu eri rahoitusta. Suoritusasteen arviointia tällä hetkellä vaikeuttaa myös mm. valinnanvapauslainsäädäntöön liittyvien ratkaisujen puuttuminen.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- : Uudistuksessa on auki monia asioita kaikkiin edellä lueteltuihin asiakokonaisuuksiin liittyen. Riittävä tuki uudistuksessa on varmistettava riittävällä resursoinnilla, voimavaroilla sekä tiiviillä yhteydenpidolla, että toimijat saavat riittävän tuen ja tiedon muutokseen käytännön toteutukseen. Hyviksi havaittuja käytänteitä on hyvää jakaa laajempaan käyttöön aktiivista muutosjohtajuutta unohtamatta.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.